

ATRS klīniskais lietojums

Achilles Tendon Total Rupture Score (ATRS) ir pacienta pašziņots iznākuma rādītājs pēc Ahilleja cīpslas plīsuma. ATRS rezultāti palīdz novērtēt simptomus un funkcionālos ierobežojumus un izmantojami kontekstā ar citiem objektīvajiem mērījumiem, nevis kā atsevišķs mērījums, lēmumu pieņemšanai par RTA/RTS/RTP.

1. Kā pareizi aprēķināt ATRS?

Solis	Praktiskais princips
Jautājumu skaits	ATRS sastāv no 10 jautājumiem .
Katrs jautājums	Katrs jautājums tiek vērtēts no 0 līdz 10 punktiem .
Punktu nozīme	0 = ļoti izteikts ierobežojums, 10 = nav ierobežojuma .
Kopējais rezultāts	Saskaita visus 10 jautājumus kopā. Kopējais rezultāts: 0–100 punkti .
Interpretācijas virziens	Jo augstāks rezultāts, jo mazāk simptomu un funkcionālu ierobežojumu.

Formula: $ATRS = 1. \text{ jautājums} + 2. \text{ jautājums} + \dots + 10. \text{ jautājums}$.

ATRS nav apakš skalas. Ikdienu klīniskajā praksē jāizmanto **pilnais 10 jautājumu rezultāts**. Ja kāds jautājums nav aizpildīts, rezultātu nevajadzētu minēt vai aizstāt ar 0 punktiem — bet precizēt atbildi ar pacientu.

2. Kā pacientam pareizi aizpildīt?

- Pacients aizpilda anketu pats, balstoties uz **savu pašreizējo funkcionālo stāvokli**.
- Jāvērtē tikai ierobežojumi, kas saistīti ar Ahilleja cīpslas plīsumu / operāciju / rehabilitāciju.
- Terapeits nedrīkst “palīdzēt” izvēlēties punktus, bet var paskaidrot skalas nozīmi: **0 = ļoti ierobežo, 10 = nemaz neierobežo**.
- Ja pacients vēl nav mēģinājis skriet, lēkt vai veikt smagu fizisku darbu, tas jāatzīmē klīniskajās piezīmēs. Agrīnā posmā šie jautājumi var pazemināt vai izkropļot kopējo rezultātu, tāpēc interpretācija jāveic piesardzīgi.
- Katrā atkārtotā mērījumā jālieto tā pati valodas versija un tas pats aizpildīšanas princips.

3. Kad dot ATRS pacientam?

Laiks pēc traumas/operācijas	Praktiska nozīme
3 mēneši	Labs agrīns kontroles punkts. Rezultāti bieži vēl ir zemi, un jāinterpretē piesardzīgi.
6 mēneši	Ļoti noderīgs starpposma rezultāts klīniskai izvērtēšanai un rehabilitācijas progresijas plānošanai.
12 mēneši	Visbiežāk izmantotais un klīniski stabilākais laika punkts kopējā atveseļošanās rezultāta izvērtēšanai.
24 mēneši	Pēc vajadzības, ja nepieciešams ilgtermiņa iznākums vai pacients vēl nav sasniedzis vēlamu funkciju.

Praktiski: ja klīnikā izvēlas tikai vienu galveno ATRS mērījumu, visvērtīgākais ir **12 mēnešu rezultāts**. Ja grib sekot progresam, optimāli: **3, 6 un 12 mēneši**.

4. Minimāli nosakāmā izmaiņa (MDC)

- **MDC ≈ 6,75 punkti.** Tas nozīmē, ka izmaiņa, kas mazāka par aptuveni **7 punktiem**, var būt mērījuma kļūdas robežās.

Izmantotie avoti:

1. Carmont MR, Silbernagel KG, Mathy A, et al. **Cross cultural adaptation of the Achilles tendon Total Rupture Score with reliability, validity and responsiveness evaluation.** *Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy*. 2013;21(6):1356-1360. doi:10.1007/s00167-012-2287-7.
2. Kearney RS, Achten J, Lamb SE, Plant C, Costa ML. **The Achilles tendon total rupture score: a study of responsiveness, internal consistency and convergent validity on patients with acute Achilles tendon ruptures.** *Health and Quality of Life Outcomes*. 2012;10:24. doi:10.1186/1477-7525-10-24.
3. Nilsson-Helander K, Thomeé R, Silbernagel KG, et al. **The Achilles tendon Total Rupture Score (ATRS): development and validation.** *American Journal of Sports Medicine*. 2007;35(3):421-426. doi:10.1177/0363546506294856.